

5 yếu tố cơ bản của kiểm toán hoạt động - kinh nghiệm của KTNN Trung Quốc

II KIM OANH

Trong những năm gần đây, kiểm toán hoạt động ngày càng được quan tâm nhiều hơn ở Trung Quốc nói riêng và các nước nói chung. Các cơ quan kiểm toán ở mỗi cấp tại Trung Quốc đã tăng cường tỷ lệ các cuộc kiểm toán hoạt động trong kế hoạch kiểm toán của mình. Để có được một cuộc kiểm toán hoạt động thành công và có được những hiệu quả được thừa nhận, cần nắm được 5 yếu tố cơ bản sau đây:

1. Quan tâm nhiều hơn tới việc lựa chọn đối tượng kiểm toán hoạt động

Lựa chọn đối tượng kiểm toán phù hợp là chìa khoá để có một cuộc kiểm toán hoạt động thành công. Vì vậy, đối tượng kiểm toán chỉ nên được chọn sau khi đã chọn lọc và chứng minh nhiều lần. Nếu đối tượng kiểm toán chỉ được lựa chọn theo kinh nghiệm và thói quen, sẽ có nhiều nhầm lẫn, lộn xộn gây ra bởi sự thiếu hiểu biết về đối tượng kiểm toán trong quá trình thực hiện kiểm toán. Trong quá trình chọn lọc đối tượng kiểm toán, cần tuân theo các nguyên tắc sau:

» Nguyên tắc đầu tiên là tính quan trọng. Đối tượng kiểm toán được lựa chọn có được Đảng cộng sản Trung Quốc, Chính phủ,

Quốc hội và nhân dân Trung Quốc quan tâm hay không; liệu nó có ảnh hưởng tới sự phát triển kinh tế xã hội, bảo vệ môi trường của địa phương và quy mô đầu tư có lớn hay không.

» Nguyên tắc thứ 2 là tính hiệu quả. Đối tượng kiểm toán được chọn nên được gắn chặt với tình hình chung phát triển kinh tế xã hội và môi trường xã hội cũng cần được xem xét.

» Nguyên tắc thứ 5 là tính khả thi. Kiểm toán viên và cơ quan kiểm toán có đủ năng lực để thực hiện kiểm toán hoạt động đối với đối tượng kiểm toán đã lựa chọn và liệu môi trường kiểm toán có phù hợp hay không.

» Nguyên tắc cuối cùng là tính giá trị. Việc kiểm toán đối tượng kiểm toán đã chọn có giúp cải thiện và mang lại lợi ích cho sự phát triển kinh tế xã hội hay không.

2. Làm nổi bật lĩnh vực kiểm toán trọng yếu

Căn cứ tình hình hiện nay, thực hiện kiểm toán hoạt động nên được mở rộng từ những lĩnh vực sau: Tăng cường kiểm toán và điều tra kiểm toán đối với:

- (1) những dự án xây dựng cơ bản được đầu tư bằng NSNN
- (2) nguồn vốn bảo vệ môi trường
- (5) nguồn vốn cụ thể liên quan tới lợi ích của công chúng
- (4) những dự án được lựa chọn hợp lý

Điều đó có nghĩa, kiểm toán hoạt động được đẩy mạnh thường xuyên theo khả năng từ nhỏ đến lớn, từ nông tới sâu, từ đơn giản tới phức tạp.

3. Điều tra kiểm toán đặc biệt và phân tích thống kê nên được coi như những phương pháp cơ bản của kiểm toán hoạt động

Các phương pháp kiểm toán hoạt

động không nên chỉ giới hạn ở việc kiểm toán báo cáo tài chính mà còn phải tìm hiểu thực tế, thu thập bằng chứng, phân tích và đánh giá. Vì vậy điều tra kiểm toán đặc biệt và phân tích thống kê cũng là những phương pháp phổ biến và hiệu quả nhất đối với kiểm toán hoạt động hiện nay.

Bằng việc tăng cường nghiên cứu và phân tích, các kiến nghị kiểm toán sẽ nêu lên một cách cụ thể những vấn đề đáng chú ý trong quản lý vĩ mô.

Trong quá trình điều tra kiểm toán, căn cứ vào tình hình thực tế, các kiểm toán viên có thể lựa chọn các phương pháp điều tra, ví dụ như điều tra trong nội bộ, điều tra bằng điện thoại, điều tra bằng văn bản. Dựa vào kết quả điều tra kiểm toán, các kiểm toán viên có thể thực hiện một số thống kê, phân tích và đánh giá. Do tính linh hoạt của các phương pháp kiểm toán, sự phức tạp của các đối tượng kiểm toán và sự đa dạng của các kênh thu thập bằng chứng kiểm toán hoạt động, các kiểm toán viên phải lựa chọn những phương pháp và kỹ thuật thích hợp, giúp tăng cường tính khách quan của bằng chứng kiểm toán, từ đó đảm bảo tính khách quan và vô tư của kết quả kiểm toán.

4. Nên hiểu một cách chính xác chuẩn mực kiểm toán hoạt động

Hiện nay, không có một chuẩn mực kiểm toán hoạt động phù hợp cho tất cả các cuộc kiểm toán, do đó cần vận dụng một cách linh hoạt và tương đối các chuẩn mực kiểm toán hoạt động. Nhưng điều đó không có nghĩa là chuẩn mực kiểm toán hoạt động chỉ được dùng để tham khảo.

Khái quát lại, có các chuẩn mực chính sách, kỹ thuật và kinh tế.

Những chuẩn mực chính sách cơ bản là các luật, các quy định và chính sách có liên quan. Đây là những chuẩn mực quan trọng và những hướng dẫn ban đầu.

Chuẩn mực kỹ thuật bao gồm các chuẩn mực nghề nghiệp quốc tế, chuẩn mực trong nước, chuẩn mực của ngành và của các doanh nghiệp.

Chuẩn mực kinh tế là mục tiêu kinh tế được hoàn thành như thế nào, ví dụ như liệu mục tiêu của báo cáo tiền khả thi có đạt được hay không.

Bên cạnh đó, cũng bao gồm các ý kiến của các chuyên gia và phản hồi từ công chúng. Chuẩn mực kiểm toán phải tin cậy, khách quan, có ích, dễ hiểu và dễ so sánh.

5. Tập trung nhiều hơn để có được một báo cáo kiểm toán tốt

Báo cáo kiểm toán hoạt động là đại diện đầu tiên của kết quả kiểm toán hoạt động. Mục tiêu của báo cáo kiểm toán hoạt động là phải tối đa hoá hiệu quả của kiểm toán hoạt động, nâng cao sự hài lòng của người sử dụng các kết quả kiểm toán, giúp các đối tượng kiểm toán hoàn thiện hơn, cải thiện việc xây dựng các chính sách liên quan, thậm chí ảnh hưởng tới việc xây dựng và thực hiện các chính sách và hướng dẫn.

Tất cả các yêu cầu trên đòi hỏi các kiểm toán viên phải phân tích và đưa ra được những kết luận toàn diện đối với các vấn đề phát hiện trong quá trình kiểm toán trong báo cáo kiểm toán hoạt động. Cố gắng phân ánh những vấn đề, phân tích chính xác những yếu tố cơ bản gây ra sự không tuân thủ pháp luật, lãng phí, kém hiệu quả trong việc quản lý và sử dụng các nguồn lực, đồng thời đưa ra các biện pháp xử lý mang tính vĩ mô, tin cậy và có thể áp dụng. Các kiến nghị kiểm toán giúp cải thiện việc quản lý và sử dụng các nguồn lực ở mức cao hơn. Để bảo đảm thực hiện thành công các kết luận kiểm toán, các báo cáo kiểm toán hoạt động phải được thảo luận nhiều mặt ở nhiều cấp để đạt được sự thống nhất chung. **CT**

